

Valget mellem statsgaranti og selvbudgettering budget 2022-2025

Beregninger for selvbudgettering viser, at kommunen vil få flere indtægter ved en selvbudgettering i 2022 frem for at vælge det statsgaranterede udskrivningsgrundlag. Beregningerne viser en nettogevinst på mellem 6 – 8 mio. kr. når KL's skøn for efterreguleringen medregnes.

Valget mellem selvbudgettering og statsgaranti er for 2022 ikke en enkel beslutning. På den ene side tilsiger det kraftigt stigende befolkningstal i Faxe Kommune, at vi bør vælge selvbudgettering. På den anden side tilsiger den nuværende ukendte økonomiske situation i form af tiden efter en pandemi som Covid-19 (med mulige stigende renter, usikkerhed omkring beskæftigelsen, mulige nye nedlukningsbølger på eksportmarkeder, antal konkurser mv.), at vi bør vælge det sikre i form af statsgaranti.

Med andre ord ville administrationen i en "normal"-situation uden usikkerheden i efterdønningerne af Covid-19 anbefale selvbudgettering i 2022. Men ud fra et forsigtighedsprincip anbefaler administrationen statsgaranti for budget 2022. Og anbefaler derudover, at der til budget 2023 igen nøje overvejer, om ikke det stigende befolkningstal i Faxe Kommune giver anledning til at vælge selvbudgettering i 2023.

Hvis der vælges selvbudgettering, anbefales det at dække risikoen af, ved ikke at kapitalisere på gevinsten ved en selvbudgettering på forhånd, men i stedet vælge at selvbudgettere med de statsgaranterede tal.

Baggrund for notatet

I forbindelse med vedtagelsen af budget 2022-2025 skal Byrådet træffe et valg mellem selvbudgettering og statsgaranti i forhold til budgettering af indkomstskat, tilskud og udligning for 2022. Valget omfatter desuden udskrivningsgrundlaget for kirkeskatten.

Valget indebærer, at kommunen enten kan acceptere det statsgaranterede indkomstgrundlag, eller vælge at modtage skatter og udligning i forhold til borgernes faktiske skattebetalinger, den faktiske udvikling i befolkningstallet og udviklingen i de socioøkonomiske parametre.

Nedenfor beskrives de to metoder.

Statsgaranti

Det statsgaranterede udskrivningsgrundlag er udmeldt af Indenrigs- og Boligministeriet. Hvis Kommunalbestyrelsen vælger det statsgaranterede udskrivningsgrundlag, er der garanti for, at kommunen får de tilsvarende skatteindtægter, også selvom det efterfølgende viser sig at udskrivningsgrundlaget var sat for højt eller for lavt.

Selvbudgettering

Vælges der selvbudgettering vil kommunen få skat ud fra det faktiske udskrivningsgrundlag. Det betyder, at kommunen i budgetåret får de skatteindtægter, der er budgetteret med efter kommunens eget skøn for udskrivningsgrundlaget. Men det betyder også, at der 3 år senere, når det endelige udskrivningsgrundlag er gjort op, skal afregnes en eventuel difference mellem det budgetlagte og det faktiske udskrivningsgrundlag.

Valget har derfor konsekvens for de skatteindtægter kommunen får i 2022, og kan betyde at der 3 år senere, når de faktiske tal vedrørende udskrivningsgrundlaget er afregnet, vil være en mindreindtægt der skal tilbagebetales, eller en merindtægt der bliver udbetalt.

Tilskud og udligning

Udskrivningsgrundlaget og befolkningstal har betydning for statstilskuddet til og udligningen mellem kommunerne. Ved valg af statsgaranti ligger tilskud og udligning fast, og kendes på forhånd. Ved valg af selvbudgettering afhænger udligningen af det forventede selvbudgetterede udskrivningsgrundlag. Udligningsbeløbene efterreguleres også tre år efter budgetåret.

Ny viden tester forudsætningerne for statsgaranti

Statsgarantien der er udmeldt ultimo juni baserer sig på det senest afregnede skatteår, i år er det 2019. Derfra skønnes 3 år frem til det kommende budgetår.

I september måned får kommunerne ny viden, som kan udfordre forudsætningerne i statsgarantien. For det første indeholder Regeringens økonomiske redegørelse i august nye vurderinger af konjunkturudviklingen, væksten i BNP og dermed også kommunernes udskrivningsgrundlag. For det andet er skatteindtægterne fra to år før budgetåret normalt ved at være 99,9 % afregnet på dette tidspunkt. I år er selvangivelsesfristen for skatteåret 2020 dog forlænget til 31. august 2021, og derfor har det først meget sent i processen været muligt at se, om udskrivningsgrundlaget har udviklet sig nogenlunde som forudsætningerne i statsgarantien mellem 2019 og 2020. Og for det tredje er det muligt at vurdere om forudsætningerne for befolkningstallet per 1.1. 2022 i statsgarantien ser ud til at holde nogenlunde.

Forudsætningerne i beregningerne

Pr. den 27. september 2021 var der 37.061 cpr-registrerede borgere i kommunen. Det folketal der ligger til grund for statsgarantien er 36.911 personer per 1.1. 2022. Der er således allerede på nuværende tidspunkt 150 flere borgere i kommunen end forudsat i statsgarantiberegningerne. Kommunens egen befolkningsprognose har et skøn på 36.907 personer per 1.1. 2022.

Fordi både statsgarantien og kommunens egen prognose er meget konservativ, og den reelle udvikling meget mere positivt er der foretaget beregninger med 100, 150 og 200 personer mere pr. 1.1. end kommunens egen prognose. Det vil sige folketal på hhv. 37.007, 37.057 og 37.107 personer.

Dermed er scenarierne udtryk for følgende situationer:

- 1) ca. 50 nuværende borgere fraflytter inden 1. januar
- 2) befolkningstallet er tilnærmelsesvist det samme som nu
- 3) omkring 50 flere borgere kommer til inden begyndelsen af næste år.

Beregninger for selvbudgettering

Nedenfor ses resultatet af de tre beregninger:

Tabel 1: Beregninger, forskel mellem selvbudgettering og statsgaranti

	Indkomst-skat	Udligning og generelle tilskud	I alt	Folketal 1.1. 2022	KL's skøn for efterreg. I 2025*
Forskel mellem selvbudgettering (+100) og statsgaranti	26.481	-14.157	12.324	+96	-8.694
Forskel mellem selvbudgettering (+150) og statsgaranti	28.701	-13.119	15.583	+146	-9.806
Forskel mellem selvbudgettering (+200) og statsgaranti	30.922	-12.081	18.841	+196	-10.918

* den skønnede efterregulering er udtryk for, at KL i deres tilskudsmodel har skruet ned for skønnet for skatteindtægterne på landsplan. Det er således et udtryk for KL's forventninger til udviklingen set i forhold til det der ligger til grund for statsgarantien. Det er samtidig et udtryk for, at når administrationen i tilskudsmodellen skruer på forventningerne for folketallet i kommunen, så opstår der en forskel mellem de beløb ministeriet beregner i budgetsituationen og i efterreguleringssituationen for udgiftsbehovet der ligger til grund for udligningen. I budgetsituationen skaleres både det aldersbetingede og det socioøkonomiske udgiftsbehov op på det antal borgere der anvendes i prognosen. Når ministeriet i efterreguleringssituationen beregner de selvbudgetterende kommuners udgiftsbehov i den endelige opgørelse af udligningen, skaleres kommunernes socialt bestemte udgiftsbehov ikke med folketallet.

I alle scenarier er der en merindtægt ved at selvbudgettere frem for at vælge statsgarantien. Selvbudgettering er interessant i to tilfælde: når kommunen ser en større befolkningstilvækst, og når kommunens udskrivningsgrundlag udvikler sig mere gunstigt end landgennemsnitligt. Begge dele er tilfældet for Faxe på nuværende tidspunkt. Derfor er det administrationens anbefaling at selvbudgettere for 2022.

Når der allerede på nuværende tidspunkt er 150 flere borgere end det der ligger til grund for statsgarantien, vil et valg af statsgaranti betyde, at skatteindtægterne fra disse flere borgere tilfalder staten, ikke kommunen. Samtidig tæller de ekstra borgere ikke med i kommunens udgiftsbehov i udligningen, og kommunen modtager ikke statstilskud for dem.

Hvordan 2022 udvikler sig kan der selvfølgelig ikke være nogen sikkerhed for. Selvbudgettering indebærer en risiko for et tab, og der er ikke noget nedre grænse for det tab. En finanskriser, flere bølger i corona-pandemien etc. kan betyde en økonomisk afmatning, og dermed andre forudsætninger for en eventuel selvbudgettering.

Det er administrationens anbefaling, at hvis der vælges selvbudgettering, bør det risikoen dækkes af. Dette gøres ved ikke at kapitalisere på gevinsten ved en selvbudgettering på forhånd, men i stedet vælge at selvbudgettere med de statsgaranterede tal. Derved modtager kommunen først gevinsten i 2025, når efterreguleringsgrundlaget er endeligt opgjort.

